

De onderwijsproblematiek op lokaal vlak

door Fientje MOERMAN

Schepen van Onderwijs van de stad Gent

Inleiding

Dit artikel wordt beperkt tot een analyse van de Gentse situatie, gekoppeld aan een aantal meer algemene analyses en probleemstellingen waar nuttig geacht.

Gent is de tweede grootste stad van Vlaanderen, na Antwerpen, en heeft met een ook het tweede grootste gemeentelijk onderwijsnet.

Gent is een grootstad met de typische daarmee gepaard gaande grootstedelijke problematieken van kansarmoede en migranten. Een stad met een centrumfunctie, wat zich ook vertaalt naar het onderwijsaanbod. Zeker op het niveau van het secundair onderwijs vindt men in de scholen gelegen op het stedelijk grondgebied ook een aanzienlijk aantal leerlingen van omliggende gemeenten terug, wat, meer bepaald voor het gemeentelijk onderwijs, de vraag doet rijzen naar de financiering. Voorts liggen de krachtverhoudingen tussen de onderwijsnetten anders dan in kleinere gemeenten, waar het gemeentelijk onderwijs zich soms beperkt tot één basisschooltje of een muziekacademie. Tenslotte is ook het profiel van het onderwijs ingericht door de Stad Gent duidelijk afgelijnd: het gaat om officieel, neutraal onderwijs, met eerbied voor ieders overtuiging.

I. Het relatieve belang van het gemeentelijk onderwijs in Vlaanderen en Gent

Vlaanderen ¹ telt dit schooljaar 1.093.934 leerlingen in het gewoon en buitengewoon kleuter, lager en secundair onderwijs. Daarvan zit, voor al deze onderwijsniveaus samen, 14,69% in het onderwijs ingericht door steden en gemeenten; 14,68% in het gemeenschapsonderwijs; 1,35% in het provinciaal onderwijs en 69,26% in het vrij onderwijs.

De krachtverhoudingen zijn anders wanneer men dit bekijkt per onderwijsniveau. In het kleuteronderwijs kiest 19,2% voor het gemeentelijk onderwijs, 12,9% voor het gemeenschapsonderwijs, 0,01% voor het provinciaal onderwijs en 67,7% voor het vrij onderwijs. In de lagere school kiest in Vlaanderen 21,9% voor het gemeentelijk onderwijs, 13,6% voor het gemeenschapsonderwijs en

---

¹ Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs, *Beperkte Statistische Telling, Totaal aantal leerlingen per provincie, onderwijsniveau en per inrichtende macht: schooljaar: 1996-97*, aangehaald door het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap - OVSG vzw, Document RB 96.07/70, 23 oktober 1996.

64,2% voor het vrij net. In het secundair tenslotte vindt men nog 5,7% van de leerlingen in het gemeentelijk onderwijs terug, tegen 16,5% bij ARGO, 3% in het provinciaal onderwijs en 74,8% in het vrij onderwijs.

Maakt men de tweedeling officieel/vrij onderwijs, dan is het gemeentelijk onderwijs in Vlaanderen binnen dat officiële onderwijs duidelijk de belangrijkste onderwijsverstrekker in het basisonderwijs, d.i. kleuter en lager samen; terwijl in het secundair onderwijs het gemeenschapsonderwijs de grootste verstrekker van officieel onderwijs is.

In Gent ² liepen op 30/9/96 8.202 kleuters school. Daarvan zat 37,2% in het stedelijk onderwijs, 9,8% in het gemeenschapsonderwijs en 53% in het vrij onderwijs.

In het gewoon lager onderwijs liepen op een totaal van 14.256 lagere schoolkinderen, 27% school in het stedelijk onderwijs, 10,7% in het gemeenschapsonderwijs en 62,3% in het vrij onderwijs.

Op het niveau van het kleuter- en het lager onderwijs scoort het stedelijk onderwijs met zijn in totaal 32 scholen naar aandeel in de onderwijsverstrekking ten opzichte van de andere netten merkkelijk beter dan het Vlaamse gemiddelde.

De verhoudingen in het secundair onderwijs moeten worden afgeleid uit de laatst beschikbare cijfers, deze van 1/2/96. Het secundair onderwijs ingericht door de provincie telde toen in Gent 845 leerlingen; dat van ARGO 4132 leerlingen en het stedelijk secundair onderwijs 3573 leerlingen.

Daarnaast vangt het stedelijk onderwijs via zijn voorschoolse inrichtingen per dag gemiddeld zo'n 2600 baby's, peuters en kleuters op, en volgen in totaal nog eens zo'n 5000 kinderen en volwassenen les in twee muziekacademies en één academie voor beeldende kunsten, samen het deeltijds kunstonderwijs, en in het Centrum voor Permanente Vorming waar onderwijs voor sociale promotie wordt verstrekt.

Het hoger onderwijs van de Stad Gent ging een jaar geleden op in één van de vijf Vlaamse autonome hogescholen, de "Hogeschool Gent", die nu de grootste hogeschool van Vlaanderen is geworden uit de fusie van acht ARGO en vijf stedelijke, Gentse hogescholen, met in totaal 9.300 leerlingen. Gent is trouwens de grootste studentenstad van Vlaanderen.

II. De "roots" van het Gentse stadsonderwijs

De sterke positie van het stadsonderwijs in Gent dient gedeeltelijk in historisch perspectief te worden verklaard: een traditie van 170 jaar heeft sterke "roots" in het collectieve bewustzijn.

² Bron: *cijfers 30/09/96 m.b.t. het plaatselijk overleg non-discriminatie Gent*, onuitg., verstrekt door E. Meysmans, insp. coördinator Vlaamse Onderwijsraad Gemeenschappelijke verklaring inzake non-discriminatie in het onderwijs, Beoordelings- en bemiddelingscommissie.

Op 28 februari 1827 besliste de Gentse gemeenteraad drie lagere scholen te openen met het doel de "weldaden van het onderwijs mede te delen" aan 600 kinderen van arme ouders, die zelf niet in de kosten konden voorzien.³ In 1833 volgde de eerste kosteloze meisjesschool. De eerste "bewaarschool" waar de kinderen van twee tot zes jaar werden opgevangen, terwijl hun ouders in de fabrieken het 19de eeuwse industrieel proletariaat vormden, kwam er al op 6 april 1934. De uren liepen gelijk met het luiden van de werkklok in de fabrieken.

Zonder hier diep op in te gaan met een historische analyse, kan toch worden gesteld dat de sterke sociale inslag van het stedelijk onderwijs hierop teruggaat, wat misschien nog tot op heden verklaart waarom men in de stadsscholen relatief gezien nog altijd veel meer kansarme, zowel allochtone als autochtone leerlingen, terugvindt dan in de andere netten. Dit fenomeen noopt tot voorzichtigheid wanneer wordt gepleit voor het "gelijk leggen van de lat". Gelijkheid impliceert dat men gelijke normen toepast op gelijke, niet op ongelijke situaties.

III. Het lokale bestuur als inrichtende macht van het stedelijk onderwijs

Als inrichtende macht (straks "schoolbestuur" in de terminologie van het nieuwe decreet op het basisonderwijs) van het stedelijk onderwijs, dient het Gentse stadsbestuur rekening te houden met een aantal specificiteiten.

A. De aanwezigheid van een relatief groot aantal doelgroepoerlingen

Het aandeel van de migranten, in het onderwijsjargon aangeduid met het engere begrip "doelgroepoerlingen"⁴ ligt veel hoger binnen het stedelijk net dan elders.

Enkele cijfers: op 30 september 1996 vond men in het lager onderwijs gemiddeld 9,7% doelgroepoerlingen in het vrij onderwijs, 7,2% in het gemeenschaps-onderwijs tegen 28,2% gemiddeld in het stedelijk onderwijs.

Deze cijfers alleen geven geeft een vals beeld: in de twee grootste onderwijsnetten in Gent, vrij en stedelijk net, vindt men concentratiescholen⁵ én scholen die geen enkele doelgroepoerling tellen. Eén van de uitdagingen van de komende jaren zal erin bestaan die "witte" scholen open te breken. Dit is een veel complexer en moeilijker proces dan aanvankelijk gedacht: zelfs na wegwerking van openlijke en verborgen discriminatie blijven vele, soms subjectieve en moeilijk in te schatten factoren de schoolkeuze bepalen, zowel bij autochtonen als bij allochtonen.

3 M. STEELS, *Geschiedenis van het stedelijk onderwijs te Gent 1828-1914*. Gent, Stedelijk Technisch Instituut, nr. 1, 1978, 27.

4 Titel II, 3 van de "Gemeenschappelijke verklaring inzake non-discriminatiebeleid in het onderwijs" (VLOR 15 juli 1993) bepaalt: 'Onder doelgroepoerlingen wordt verstaan: leerlingen waarvan de grootmoeder langs moederszijde niet in België geboren is en niet in het bezit is van de Belgische of de Nederlandse nationaliteit door geboorte, en de moeder ten hoogste tot het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 18 jaar bereikte, onderwijs genoten heeft.'

5 Titel II, 12 lid 2 van de "Gemeenschappelijke verklaring inzake een non-discriminatiebeleid in het onderwijs" (VLOR 15 juli 1993) bepaalt: 'Als concentratiescholen worden beschouwd de onderwijsinstellingen die meer dan 50% doelgroepoerlingen tellen.'

Daarbij moet men echter afstappen van de impliciete idee dat onderwijs aan migranten noodzakelijkerwijs "minderwaardig" onderwijs is. Binnen het onderwijs van de Stad Gent wordt uitgegaan van de basisidee dat kwalitatief hoogstaand onderwijs datgene is waar het beste wordt gehaald uit elk kind, naar zijn of haar mogelijkheden. Maar al te vaak wordt de doorstroming naar ASO als graadmeter beschouwd, wat leidt tot het weren of zich onwelkom voelen van zwakkere leerlingen.

Daarbij wordt geopteerd voor heterogene groepen. Sociale en raciale segregatie van kinderen bereidt hen niet adequaat voor op de maatschappij waarin ze zullen terecht komen. Vandaar dat hier in Gent vorig jaar een nieuwe stadsschool werd opgericht waar bewust wordt gestreefd naar een positieve aanwezigheid van een derde kinderen van allochtone afkomst. De school is een succes.

Anderzijds is het ook een illusie te denken dat men alle maatschappelijke problemen kan laten oplossen door en binnen de school. Wil men concentratiescholen, waar men alleen autochtone, allochtone, gegoede of minder gegoede kinderen vindt, vermijden, dan volstaat het niet een lokaal overleg op te starten tussen de netten en hen een overeenkomst te laten afsluiten waarvan één van de objectieven de "spreiding" van doelgroepkinderen is, maar dient ook op andere domeinen, denken we maar aan het huisvestingsbeleid en meer algemeen het stedelijk beleid, consequent een beleid te worden gevoerd dat erop is gericht een heterogene stadspopulatie te behouden..

B. De aanwezigheid van kinderen uit kansarme milieus

Kansarmoede meten is moeilijker. In het stedelijk onderwijs te Gent gaat men ervan uit dat de verhouding kansarmen ongeveer parallel loopt met de verhouding migranten.

De aanwezigheid van kansarmen houdt in dat men noodzakelijkerwijs het onderwijs zo goedkoop mogelijk dient te houden. Momenteel wordt binnen het onderwijs van de Stad Gent een studie gevoerd naar de reële kost van het onderwijs. Want gratis onderwijs is een illusie wanneer van dat onderwijs veel meer wordt gevraagd dan alleen maar onderwijs.

In dat licht zou de problematiek van het sociaal voordeel dienen te worden herdacht. Nu berust deze wetgeving op de nogal mechanistische visie dat, zodra een gemeentebestuur welbepaalde limitatief opgesomde voordelen aanbiedt tegen een kostprijs die hoger ligt dan de opbrengst van ouderbijdragen en de werkingstoelagen, het deze voordelen dient uit te breiden naar alle scholen op zijn grondgebied, wat in een stad als Gent voor de gemeentefinanciën niet haalbaar is. Beter ware het gratis of beneden kostprijs aanbieden van bepaalde voordelen te evalueren in functie van de samenstelling van de schoolbevolking, en dat in alle netten.

C. De inplanting van de scholen.

Een derde specificiteit van het stedelijk onderwijs is de inplanting van het scholenbestand. Eigenlijk kan men stellen dat de fusie van 1976 en de suburbanisatie tot voor kort aan het stedelijk onderwijs zijn voorbijgegaan. Vandaar een versneld investeringsprogramma in het basisonderwijs in de randgemeenten, waar naar de jonge gezinnen met kinderen zijn uitgeweken en waar aan de toenmalige dorpsschooltjes nog tot voor kort niets werd gewijzigd. Daarentegen wordt

men in de binnenstad geconfronteerd met een verouderd en onaangepast gebouwenbestand waar rationalisering zich opdringt.

De onderwijsbegroting 1997 van de Stad Gent voorziet dan ook 62,09% van de investeringen in het basisonderwijs.

D. De heterogeniteit van zowel vraag als aanbod

Zowel in het aanbod als in de vraag valt een grote diversiteit te onderkennen. Naast de traditionele scholen, heeft de Stad op het vlak van het ervaringsgericht "Freinet" onderwijs een voortrekkersrol gespeeld. De kwalitatief hoogstaande freinetscholen en de merites van het traditioneel onderwijs waarvan ook goede voorbeelden binnen het net zijn te vinden, dienen nu te worden uitgebreid naar alle scholen en alle onderwijsniveaus.

IV. De hervorming van de structuren

Dé uitdaging waar onderwijs mee wordt geconfronteerd, is het implementeren van een cultuurverandering die reeds duidelijk merkbaar is in andere sectoren, met name de evolutie naar een lerende, zichzelf sturende organisatie. Bureaucratie en strakke hiërarchische organisatievormen hebben afgedaan.

De doelstelling voor de Stad Gent - als onderwijsverstrekker - is daarbij het streven naar een optimale onderwijskwaliteit, d.i. het behalen van maximale resultaten uit elke leerling(e), alnaargelang zijn/haar mogelijkheden. Dit is slechts mogelijk bij een efficiënte aanwending van mensen én van (financiële) middelen.

Van primordiaal belang daarbij is de bereidheid van mensen om zich in te zetten en van de overheid om middelen ter beschikking te stellen. Die bereidheid kan slechts bestaan als men ook aanvoelt dat men greep krijgt op het resultaat; dat men het m.a.w. kan beïnvloeden.

Basisprincipes bij het creëren van zo'n klimaat zijn zelfsturing, teamwork en kwaliteit. Zelfsturing en teamwork houden meer autonomie voor de instellingen in, gekoppeld aan een grotere responsabilisering/rekenschap en aan afbouw van een te hiërarchische en centralistische organisatie. Kwaliteit moet worden bereikt door enerzijds het verzorgen van opleiding en navorming, anderzijds door een objectivering van de aanwervingen en bevorderingen.

De toepassing van het subsidiariteitsbeginsel (het verplaatsen van de beslissingsbevoegdheid naar een zo laag mogelijk echelon) moet beslissingen die de werking van de school betreffen, bij die school zelf leggen. De responsabilisering, als correlaat voor deze autonomie, wordt hierdoor ook op het niveau van de school gelegd. Ze mondt ook uit in het afleggen van rekenschap: aan het personeel, aan ouders en leerlingen en aan de inrichtende macht (de gemeenteraad en, bij delegatie, het college).

Autonomie impliceert teamwork: de directeur, als spilfiguur, treedt op als een modern manager. Hij/zij wordt de bezieler en inspirator van het schoolteam. Eindbeslissingen en -evaluatie behoren hem/haar toe, maar het is echter wel duidelijk dat, naarmate beslissingen door een grote meerderheid - of zelfs bij consensus -

worden genomen, het "welzijn" van de school evenredig zal toenemen. Het is dus zeker niet de bedoeling om centraal gezag/hiërarchie te vervangen door een "alleenheerser" binnen de schoolmuren.

Helaas wordt deze zo nodige autonomie reeds bij voorbaat ingeperkt door een aantal exogene factoren: de gemeentewet, de regels inzake gemeentelijke financiën, de onderwijswetgeving (decreet rechtspositie, decreet inspectie en begeleidingsdiensten, programmatiestop,.....), ministeriële omzendbrieven, andere wetgeving (e.g. overheidsopdrachten, milieu, sociale,...).

Een aantal randvoorwaarden moeten eveneens worden vervuld alvorens tot autonomie/responsabilisering te komen.

Allereerst dient de betrokkenheid verzekerd te worden van diegenen die uiteindelijk in het systeem moeten functioneren; zowel in actieve als in passieve zin via openheid, communicatie, dialoog, interactie en samenwerking. De deskundigheid, zowel aan de basis als aan de top, moet vergroot worden via initiële opleiding en nascholing. Bij de directies moet de ontwikkeling van het beleidsvoerende vermogen daarbij vooropstaan.

Ook dient de rol van professionele randdiensten zoals een pedagogische begeleidingsdienst, de administratie onderwijs, de technische dienst en eventueel andere stadsdiensten, te worden herdacht: van sturend dienen zij naar dienstverlening en ondersteuning te evolueren.

Deze randvoorwaarden moeten er - uiteindelijk - mee voor zorgen dat er een totale mentaliteitswijziging binnen het stedelijk onderwijs optreedt. Het weze echter duidelijk dat dit een proces is dat jaren zal vergen.

Een diepgaande wijziging van de structuren is nodig. Binnen het stedelijk net bestaan inspectie en pedagogische begeleiding nog naast elkaar, terwijl het onderwijslandschap op dat vlak diepgaand is veranderd in 1991.⁶ Dit was aan Gent voorbijgegaan. Vandaar de beslissing van het bestuur om deze beide te verenigen in één pedagogische begeleidingsdienst en de traditionele inspectiefunctie op te doeken. Men kan niet iemand goed begeleiden, als men ook de sanctionerende bevoegdheid houdt.

Ook inzake aanwerving is een bijsturing van het beleid nodig. Objectivering is noodzakelijk, en externe organisaties zullen worden ingeschakeld om potentiële leerkrachten vooraf te screenen.

Voorts zal in de toekomst ook voor bevordering worden getoetst op objectieve wijze of de betrokkene wel geschikt is voor een directie of ander leidinggevend ambt.

Voor de opleiding van toekomstige en reeds in dienst zijnde leidinggevenden zal een supplementaire scholing worden vereist. Tot op vandaag wordt aan een directeur geen kwalificatie gevraagd als leidinggevende: de bekwaamheden als lesgever volstaan, daar waar voor beide duidelijk andere kwaliteiten nodig zijn

---

⁶ Decreet 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, *B.S.*, 31 augustus 1991, 18.949.

die niet per definitie in één en dezelfde persoon verenigd zijn. Een goed onderwijzer/leraar wordt niet per definitie een goed directeur. Het stedelijk onderwijsnet van Gent is een relatief klein net. De kansen op een objectieve, succesvolle werving van bvb. een directeur zijn dan ook veel groter bij een openstelling naar kandidaten uit andere netten (uiteraard mits een aantal bijkomende voorwaarden zoals de aanvaarding van het pedagogisch project van het onderwijs van de Stad Gent).

Een andere uitdaging is de inhoudelijke (als tegengesteld aan een louter formele) evaluatie van mensen. De hiërarchische ingesteldheid die tot nog toe als een rode draad door het stedelijk onderwijs liep, moet vervangen worden door een nieuwe cultuur van zelfsturing.

Dit vereist een aantal concrete maatregelen. Eerste is de oprichting van een pedagogische begeleidingsdienst die zal bestaan uit de huidige inspectie, het pedagogisch centrum en de niet-netoverschrijdende "randapparatuur" (te weten: coördinatie voorschoolse inrichtingen en sportsecretariaat). De idee is gegroeid uit de vaststelling dat het huidige Pedagogisch Centrum voornamelijk de basisscholen en voorschoolse instellingen begeleidt; de inspectie daarentegen vult die rol in voor het secundair onderwijs. Aan het eigenlijke inspecteren komt de stedelijke schoolinspectie nauwelijks nog toe. De begeleidingsdienst zal aldus nauwer aansluiten met de structuur die - op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap - werd uitgewerkt in het decreet op de inspectie en de begeleidingsdiensten. Men is daar ook resoluut afgestapt van de individuele inspectie. Het volledige functioneren van de school wordt doorgelicht, a.h.w. een audit van die instelling. De begeleidingsdienst zal ook ingepast worden in de personeelsformatie van de Stad.

De evaluatie van het personeel zal in de eerste plaats berusten bij de directie. Grotere autonomie en responsabilisering zullen ook nopen tot het opstellen van een taak- en functieomschrijving van de directies.

Al deze wijzigingen maken aanpassingen noodzakelijk aan het statuut van onderwijzend personeel van de Stad Gent. Uitgangspunt is de veralgemeende toepassing van het decreet "rechtspositie"⁷ voor zowel het gesubsidieerd als het niet-gesubsidieerd personeel.

Binnen het nieuwe "departement Onderwijs" van de Stad, dat zal geleid worden door een directeur-Generaal, zal in de ondersteuningsdiensten ook meer hoger opgeleid personeel worden tewerkgesteld. Dit kan worden gerealiseerd zonder meerkost, ja zelfs met een besparing, omdat een aantal functies voor lager geschoolden zullen worden geschrapt.

V. Het lokale bestuur als verantwoordelijke voor het onderwijs op het grondgebied van de Stad

Het bestuursakkoord dat aan de basis ligt van de huidige legislatuur stipuleert: "De schepen van onderwijs is niet alleen verantwoordelijk voor het eigen

---

⁷ Decreet 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra, B.S., 25 mei 1991, 11.481.

stedelijk schoolnet, hij ontwikkelt ook netoverschrijdende initiatieven die de samenwerking tussen en de taakverdeling onder de diverse netten bevorderen."

Invulling geven aan dit luik van het bestuursakkoord is echter veel moeilijker dan het optreden als inrichtende macht voor het Onderwijs ingericht door de Stad Gent.

Dit heeft te maken met een aantal historische en institutionele factoren.

Als historische factor kan het wantrouwen worden aangehaald dat gedurende meer dan anderhalve eeuw de relaties tussen vooral het vrij en het gemeentelijk, als anticlericaal beschouwd onderwijs regeerde.

Institutionele factoren zijn dan weer de miskennis door de Vlaamse overheid van het lokale bestuursniveau in die rol en het gebrek aan institutionele gesprekspartners op lokaal niveau, vooral in het Gemeenschapsonderwijs.

Als voorbeeld van die institutionele miskennis kan de organisatie van het lokaal overleg in het kader van de non-discriminatie worden aangehaald, dat verloopt onder het voorzitterschap van extern aangeduide voorzitters, daar de lokale besturen uitsluitend worden gezien als inrichtende machten en dus betrokken partij.

Toch kan het bestaan van een geregeld overleg, weze het inzake een deelaspect van het lokale onderwijsbeleid, als een positieve evolutie worden aanzien.

Misschien kan het optreden van het lokale bestuur als verantwoordelijk voor lokaal onderwijsbeleid pas ten volle worden gerealiseerd mits een duidelijke scheiding van beide aspecten, waarbij autonome gemeentelijke schoolbesturen losstaan van het lokale beleid als dusdanig.

VI. Toekomstperspectieven: onderwijs, een stadstaak?

De jongste tijd stoten steeds meer gemeenten hun onderwijs af. Het "trickle down effect" van de vele bezuinigingen is daar niet vreemd aan: de onderwijsnoden in stad of gemeente staan in directe concurrentie met de vele andere gemeentelijke noden op sociaal en infrastructureel vlak. In dat verband moet worden opgemerkt dat slechts een klein deel van de infrastructurele noden in het gemeentelijk onderwijs door de hogere overheid worden gesubsidieerd: daar waar het normaal subsidievolume 70% bedraagt in het basis- en 60% in het secundair onderwijs, financiert een stad als Gent gemiddeld 92% van haar infrastructurele noden inzake onderwijs uit eigen middelen, en slechts 8% uit DIGO.⁸

Is op termijn nog een taak weggelegd voor de gemeenten op onderwijsvlak?

Het gemeentelijk onderwijs is het meest democratisch gecontroleerde, en heeft per definitie de sterkste binding met de lokale gemeenschap, wat kan resulteren in een sneller inspelen op gewijzigde behoeften, vooral in het basisonderwijs.

In elk geval zou het toekennen van een monopolie aan één inrichtende macht voor het inrichten van officieel onderwijs geenszins leiden tot kwaliteitsverbe-

⁸ Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs

tering. In dat verband valt het te betreuren dat het nieuwe decreet basisonderwijs zijn logica inzake "vrije keuze" ⁹ niet heeft doorgetrokken en wat betreft het gemeentelijk onderwijs een onderscheid maakt tussen nieuwe (opgericht vanaf 1/9/97) en bestaande scholen. Tenslotte moet dringend klaarheid worden geschapen inzake de toekomstige organisatie van het secundair onderwijs, meer bepaald inzake de verenigbaarheid van de bestuursvorm van vooral netoverschrijdende samenwerkingsverbanden met het gemeentelijk model.

Summary: The educational issue at the local level

Gent is the second largest flemish city, which entails typical metropolitan issues such as the concentration of underprivileged and migrant workers. Its educational network of city schools therefore has a far greater proportional share of migrant students than other schools. The local public education network, by definition has the strongest ties with the local community. Having lifted obstacles of open or concealed discrimination, it still remains difficult to assess what determines school choice, for native pupils as well as for pupils of foreign origin.

It is therefore necessary to part from the assumption that education of migrant children is necessarily of inferior quality. City schools start from the basic idea that high quality education is obtained by getting the best out of every child in accordance with his or her talents. Gent has chosen to work with heterogeneous groups. Social and racial segregation does not prepare students adequately for "real life" in society. This concentration of pupils of underprivileged and deprived origin implies that one necessarily has to keep education as inexpensive as possible.

⁹ Artikel 97 van dit decreet bepaalt: "Een school voor gewoon onderwijs, die op grond van artikel 25, §1, 1° door de ARGO opgericht wordt om de vrije keuze te verzekeren, is een vrije keuzeschool."

Artikel 98: "§1. Een sedert 1 september 1997 nieuw opgerichte school voor het gewoon onderwijs, georganiseerd door een gemeentebestuur of een provinciebestuur, kan de vrije keuze bedoeld in artikel 25, §1, 1° verzekeren, indien zij openstaat voor alle leerlingen ongeacht de ideologische, filosofische of godsdienstige opvattingen van de ouders en leerlingen, en hierdoor haar open karakter bevestigt.

§2. Daarvoor moet de school tegelijk aan de onderstaande voorwaarden voldoen:

- a) de leerplannen volgen van de ARGO, OVSG of CVPO, of eigen leerplannen hiermee verenigbaar;
- b) een schoolwerkplan, schoolreglement en schoolbezoeken gebruiken in overeenstemming met het open karakter bedoeld in §1;
- c) begeleid worden door de begeleidingsdienst van de ARGO of OVSG of CVPO;
- d) het godsdienstonderwijs of het onderwijs in de niet-confessionele zedenleer wordt door een leermeester gegeven;
- e) de oudervereniging van de school kan alleen aansluiten bij het ondersteuningscentrum van ouderverenigingen van het officieel onderwijs."

Artikel 99: "Een vrije school voor gewoon onderwijs, gebaseerd op een godsdienst of levensbeschouwing, die op grond van artikel 25, §1, 2° opgericht wordt om de vrije keuze te verzekeren, is een vrije keuzeschool indien ze erkend is door de bevoegde instantie van de betrokken eredienst of levensbeschouwing."